

Kvinnur í neyð mugu hava hjálp í stundini

Fleiri føroyskar kvinnur leita sær til Danmarkar, tá tær eru í neyð. Her fáa bukaðar konur onga hjálp. Eitt so frmkomið land sum Føroyar kann ikki loyva sær at útflyta slíkar trupulleikar. Tí ræður um sum skjótast at fáa eina kreppumiðstöð í Føroyum, og ein telefонтænasta eigur at koma beinanvegin, skrivur ein kona, sum sjálv er undanloppin og fegin vil rætta medsystrum sínum eina hjálpanði hond.

Au góðum grundum vil konan vera dulnevnd

Aftan á at hava lurtað eftir sendingini »Liv og líkindi«, kenni eg tað sum mína skyldu at taka pennin í hond.

Tøkk fái tit, sum eru farin at lyfta slørið av hesum tægn umgyrða máli; tað er harðliga tiltrøngt!

Á Bremarhólm

Tíverri hava vit føroyingar havt lyndi til at útflyta »problemir«.

So langt aftur, sum eg kann minnst, havi eg hoyrt orðafellið um at verða sendur á Bremarholm í bolt og jarn — verða sendur av landinum, sum nakað av tí ringasta, ið kundi henda einum menniskja.

Hetta varð nýtt, sum revsing fyri størstu brotsverk. Tíverri hevur hendan lagna eisini yvirgingið heilt sakleys fólk, eitt nú tey evnaveiku.

Sama skilið er við teimum voldsraktu kvinnum og børnum teirra.

Eingi tilboð í Føroyum

Her á landi eru eingi tilboð til teirra, og mær tykir hetta vera ógvuliga óverdugt. At hugsa sær Føroyar, sum eitt so framkomið samfelag; vit hava kanska hægsta livifót í Europu — kortini útflyta vit kreppuraktar kvinnur og børn teirra til Danmarkar, har tey í mongum ferum als ikki trivast, men liva eitt liv, sum flóttarfólk í sínum egna ríki.

Hetta er tann einasti útvegurin, sum eg í løtuni veit um. Í hesum førinum dugur ikki við eini loysn einaferð úti í framtíðini. Tað skal sjálvandi verða her og nú — á nátt, sum á degi.

Tað almenna hjálpir ikki

Eg havi sjálv roynt hetta — og skrivi tí av royndum.

Fyri nøkrum árum síðani stóð eg við mín bara kropp og fleiri børnum og royndi at fáa hjálp frá tí almenna til at koma burtur úr neyðini, men har var als eingin hjálp at heinta.

Nei biðja nú — tað er kanska ikki heilt rætt; ein sosialráðgevari gav mær adressuna hjá føroysku ráðgevingini í Keypmannahavn, Rosenborggade 5.

Hetta var absolut alt!

So, hevði eg ikki fingið hjálp frá Gudi og góðum fólk, hevði eg verið dæmd til at liva í hesum ræðuleika til deyðin oss skilti — hetta til óbótaligan skaða fyri børnini og meg sjálva.

Longur og longur út í vitloysi

Ja, tað er so galið, at eisini tann mannin, sum fremur voldina og fyri hvørs skuld, tú billar tær inn, tú mást vera verandi, førir tú longur og longur út í vitloysið.

Eingin so frægt sum greiddi mær frá, at tað eru upp til fleiri kreppu-

miðstöðir í t.d. Keypmannahavn, har tey als ikki spyrja um, hvaðani tú kemur, men bert um hvørji neyð, tú er stóð i.

Tað eru mong ymisk stöð í Danmark, sum hava telefонтænastu alt døgnið. Har kanst tú fáa bráfeingis ráðgeving, um tú ert í neyð.

Her má nummarupplýsingin kunna vera fólk til hjálpar.

Føroyskar kvinnur á donskum kreppumiðstöðum

Sum lið í útbúgving míni havi eg verið við til at gera eitt projektarbeði um voldsraktar kvinnur. Í hesum sambandi var eg á fyra kreppumiðstöðum í Keypmannahavn. Á øllum hesum fyra stovnum kundu tey siga, at tey høvdu ella høvdu havt føroyskar kvinnur.

Tað vóru heldur ikki so heilt fáar kvinnur, ið eg kom á tal við í Keypmannahavn, sum tá eg spurdi, hvi tær vóru fluttar úr Føroyum, t.d. svaraðu »...eg kom út í hjúnarskilnað; maðurin var óður í brennivini...«

So eg stúri fyri, at trupulleikarnir eru størri enn fólk flest gruna.

Føroysk kreppumiðstöð bráðneyðug!

Eg vil tí siga við tey, sum sóknast eftir tilfari — hagtølum; tað liggur í »sagens nature«, at tað er ógjørligt at fáa tøl, sum

galda júst í dag — í nú'num, men tað má vera gjørligt at fáa til vega hagtøl, t.d. fyri tiggju tey seinastu árin og arbeiða út frá tí.

Ein kreppumiðstöð má avgjørt ikki stranda á manglandi tølum. Hon er ógvuliga átroðkandi og bráðneyðug.

Havast má í huga, at hesa kvinnur ofta eru deyðarædda og fullkomiliga »handlingslammaðar«, meðan tær eru í tí; tær megna ikki at berjast sjálvar.

Steinur oman á byrðu

Við at útflyta hesar kvinnur og børn teirra eru vit við til at leggja eina kreppu oman á kreppuna, sum er frammánundan — ella stein oman á byrðu!

Eitt er vist; tað krevur ómenniskjansligar kreftir, bæði til líkam og sálar, um tú skalt koma heilskapaður burtur frá at flyta frá øllum, ið er einum so kært og gjøgnum liva ein hjúnarskilnað samstundis, sum børnini og ein sjálvur liva á hungursmarkinum.

Hetta er ein sera vánalig ábyrgdarleys viðferð av borgarum landsins.

Ynskiligt við tvørfakligum samarbeiði

Fyri mær at siggja, er tað mest náttúrligt, at tær kvinnur, sum hava evnað at komið sær burtur úr hesum, rætta samsystrum sínum eina bjargandi hond, men tað einsamalt er ikki nógmikið. Ynskiligt er við einum tvørfakligum samarbeiði, um

hjálpin skal gerast fullgøð, t.d. við lækna, juristi, sosialráðgevara, psykologi og lögreglu. Sum eina bráðfeingis-

hjálp áttu vit at sett á stovn eina telefонтænastu, sum virkar alt døgnið. Allur bati betir!

Desember 1976

Ikki grettast má eitt orð — dyljast má sum mansins morð hjartað fór í sor.

Hann eg elskaði meg sló — aldri má eg blíva óð, bara vera fitt og góð.

Rudda, vaska, gera mat — ansa børnum fimm afturat, aldri láta illa at.

Aldri kann eg skilja teg, hvi tú kjósaði tær meg — av tí stóðst jú bert fortred.

Børnini eg verja má, so tú ei tey leggur á hest neyðars, neyðast smá.

Tú ið fadír mest í leikar, og vit kenna okkum veikar verða munnu kinnar bleikar.

Litli beiggi er so góður — segur sigur hann so fróur, tykist aldri blíva móður.

Stóri beiggi tjaldið setti — undir einum góðum kletti bestu loysn hann verða mettí.

Meðan onnur halda jól, søkja vit í haga skjól — reiða her vart kalda ból.

Tætt vit her nú saman sita — geva hvørjum øðrum hita, eingin sál má hettar vita.

Sjúku systur best vit verja — so at bruni ei skal herja og enn meira hana skerja

Vindurin um tjaldið fýkur — móður eynt teim smáu strjúkur skjótt úr sovtopsa rjúkur

Sita vit her stírd og rugga, ljóðligt murra Bach tú ugga — lívið er ein verri ugga.

Líður so tann langa nátt — gævi at tú sovnar drátt, so vit sleppa inn um gátt!